

STARÉ ŘECKÉ BÁJE A POVĚSTI

Dar ohně

Před pradávnou dobou a předaleko žili řečtí bohové a bohyně v palácích mezi vysokými vrcholky proslulé hory Olymp. Zeus, vládce bohů, byl moudrý a nesmírně mocný, ale občas se choval i mstivě a vyváděl hlouposti. Když se rozzlobil, vystřeloval z prstů blesky a všichni ostatní bohové z něho měli strach. Oženil se s bohyní Hérou a měli spolu mnoho dětí.

Zpočátku vládli bohové téměř prázdnému světu, po němž se potulovala zvěř, ale žádní lidé. Zvířata stvořil bůh Epimétheus, který tuto dovednost skvěle ovládal.

Jednoho dne požádal Zeus Prométhea, což byl Epimétheův bratr, aby svět zabydlil lidskými bytostmi. Prométheus vzal kusy hlíny a vymodeloval z ní muže a ženy, kteří vypadali úplně stejně jako bohové, načež jim vdechl život.

Lidé si žili na světě šťastně, jediné, co jim Zeus upíral, byl oheň. Prométheus měl lidi rád a litoval je, že se musejí za temných nocí třást zimou a jíst syrovou potravu. Zašel na horu Olymp, a když se nikdo nedíval, ukradl z Diova paláce žhnoucí uhlík. Odnesl jej k lidem a naučil je, jak s ním rozdělávat oheň. Od té chvíle si mohli vařit jídlo a v noci měli teplo a světlo. Lidé byli Prométheovi velmi vděční a nikdy nezapomněli, že ten vzácný dar dostali od něho.

Když Zeus ucítil vůni vaření a spatřil ohně planoucí do noci, hned pochopil, co Prométheus udělal. Příšerně se rozzuřil. „Prométhee, jak ses mohl opovážit porušit můj zákaz?“ zahřměl hromovým hlasem. „Za to tě potrestám!“

Zeus přikoval Prométhea k úbočí obrovské hory. Každý den přilétl orel a vykloval mu játra, jež ale každou noc znovu dorostla. Prométheus trpěl strašnou bolestí, nemohl však zemřít, jelikož byl bůh. Musel tak trpět stovky let. Promethea nakonec osvobodil hrdina Héraklés. Orla zastřelil šípem. Prometheus se pak navrátil na Olymp, avšak stále musel mít s sebou skálu, ke které byl přikován, alespoň ve formě prstenu s kamínkem.

Otázky

1) Kterí bohové v báji vystupují?

2) Jaké vlastnosti mají jednotliví bohové?

3) Kdo je hlavní hrdina báje?

4) Jaké vlastnosti má?

Pandorina skříňka

Zeus se velmi rozhněval na lidi, kterým Prométheus udělal svým darem velikou radost a rozhodl se je potrestat. Požádal ostatní bohy, aby mu pomohli stvořit zvláštní ženu – Pandoru. Byla neuvěřitelně krásná a uměla líbezně hrát.

Pak poslal Zeus pro Epiméthea. „Tohle je tvoje manželka, Epiméthee,“ pravil. „Dostáváš ji jako odměnu za to, že jsi stvořil všechna zvířata na Zemi.“ Zeus oběma věnoval přepásanou a zamknutou skříňku. „Vezměte si ji a pečlivě ji uschovejte. A varuji vás,“ dodal Zeus, „nikdy ji nesmíte otevřít.“

Epimétheus Diovi poděkoval a zahleděl se na Pandoru. Byla tak krásná, že úplně zapomněl na varování svého bratra Prométhea, aby od ostatních bohů nikdy nepřijímal dary. Odvedl Pandoru s sebou, oženil se s ní a skříňku uschoval v tmavém koutě svého domu.

Pandora vedla s manželem velice šťastný život. Tehdejší svět byl nádherné místo, kde nikdo neznal nemoci ani smrt. Nikdo se nikdy nechoval zle či nepěkně. Ale Pandora byla zvědavá na to, co se asi skrývá v zamčené skříňce, a čím víc na to myslela, tím byla zvědavější. Co když tam jsou šperky nebo jiné cennosti?

„Pojďme dovnitř nakouknout,“ přemlouvala Epiméthea s líbezným úsměvem. „Ne, Zeus nám to zakázal!“ namítal přísně Epimétheus. Velmi rád své manželce vyhověl, ale měl z Dia strach. Každý den prosila Pandora Epiméthea, aby otevřel skříňku, a on to každý den odmítal. Jednou z rána, když Epimétheus odešel z domu, se Pandora vplížila do místnosti a chvíli na skříňku nerozhodně hleděla. Pak se jí odhodlala otevřít.

Urazila zámek a se zatajeným dechem pomalu zvedla víko. Než stačila nahlédnout dovnitř, ozval se příšerný křik a kvílení. Pandora zděšeně uskočila. Ze skříňky se vyřinul proud hrozných věcí. Patřila k nim nenávist a žárlivost, krutost a hněv, chudoba a hlad, bolest a nemoci, stáří a smrt.

Pandora se pokusila víko opět zavřít, jenže už bylo příliš pozdě. Jako poslední se ze skříňky třepetavě vznesla droboučká krásná věc. Byla to naděje. Lidé nyní museli snášet všemožné hrůzy a strádání, ale díky naději si nemuseli zoufat.

Otázky

1) Kteří bohové v báji vystupují?

2) Jaké vlastnosti mají jednotliví bohové?

3) Kdo je hlavní hrdina báje?

4) Jaké vlastnosti má?